

ტესტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში

II ვარიანტი

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ელექტრონული ბუკლეტი.

ქართული ენისა და ლიტერატურის ტესტი სამი ნაწილისაგან შედგება: I. ტექსტის რედაქტირება; II. არგუმენტირებული ესე; III. მხატვრული ტექსტის ანალიზი.

ტესტის ყოველი ნაწილის შესასრულებლად აუცილებელი ინსტრუქციები თან ახლავს შესაბამის დავალებებს.

გაითვალისწინეთ, ტესტის III ნაწილში მოცემულია ორი დავალება. უნდა აირჩიოთ და შეასრულოთ ერთ-ერთი მათგანი (დავალება N1 ან დავალება N2).

ტესტის მაქსიმალური ქულაა 70.

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 3 საათი და 45 წუთი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. ტექსტის რედაქტირება (16 ქულა)

ყურადღებით წაიკითხეთ ქვემოთ მოცემული ტექსტი. გაასწორეთ მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული, სინტაქსური, პუნქტუაციური შეცდომები და სტილისტური ხარვეზები და ისე გადაწერეთ მთელი ტექსტი, რომ მისი შინაარსი არ შეცვალოთ.

გაითვალისწინეთ, ქულები დაგაკლდებათ თქვენ მიერ გადაწერილ ტექსტში დაშვებული თითოეული შეცდომის, ხარვეზისა თუ უზუსტობის გამო.

თუ ამოიწერთ მხოლოდ ცალკეულ ფორმებსა და შესიტყვებებს ან რამდენიმე წინადადებას, ნაშრომი არ შეფასდება.

სხეულის ამა თუ იმ ნაწილის გახვრეტისა და მასში რგოლის ან სხვა ფორმის ნივთის ჩამაგრების ტრადიცია ძალიან ძველია. ზოგი ამას თავისი სოციალური სტატუსის ხაზგასასმელად აკეთებდა ზოგს კი წამდა, რომ ეს ნივთი ბოროტი ძალებისაგან მის დაცვას ახდენდა. ეგვიპტელ დიდ-გვაროვნებს ყურებში სპეციალური საცობები ეკეთათ ჭიპის გახვრეტის პატივი კი მხოლოდ ფარაონებს ჰქონდათ. მაიას ტომებსა და აცტეკებში გავრცელებული იყო ენის გახვრეტის რიტუალი. მათი რწმენით, სისხლს რომელიც ამ დროს ადამიანს ენისაგან სდიოდა ღმერთებთან მისი დაახლოება შეეძლო.

XX საუკუნის ბოლომდე სხეულის სხვადასხვა ნაწილის გახვრეტა დასავლურ კულტურისათვის თითქმის უცნობი იყო. მისი პოპულარიზაცია უკავშირდება პანკების მოძრაობას რომლის მიზანიც საზოგადოების ყურადღების მიპყრობა და პროტესტის გამოხატვა იყო. ახალგაზრდობამ ყურების, წარბების, ტუჩებისა და ცხვირის გახვრეტა დაიწყო.

დღეს ასეთი აქსესუარი თვითგამოხატვის ერთგვარ საშუალებად იქცა და, ამასთანავე, მან სამკაულის ფუნქციაც შეიძინა. უნდა ავლნიშნოთ რომ ამგვარათ სხეულის შემკობა ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო სულაც არ არის, რადგან ამ პროცედურას შესაძლოა გართულებები მოჰყვეს.

II. არგუმენტირებული ესე (24 ქულა)

დღევანდელ ახალგაზრდობას უფრო მეტად აღელვებს სოციალური უთანასწორობის პრობლემები, ვიდრე მის წინა თაობას.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი.

გაანალიზეთ წარმოდგენილი თვალსაზრისი, ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულება ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად, არგუმენტები გაამყარეთ სათანადო მაგალითებით. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული. შეარჩიეთ შესაბამისი სტილი. დაიცავით სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გამძნელდება, თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ:

ნაშრომი არ გასწორდება, თუ თქვენი მსჯელობა შემოიფარგლება ოთხი-ხუთი წინადადებით.

ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

III. მხატვრული ტექსტის ანალიზი (30 ქულა)

აირჩიეთ ქვემოთ მოცემული ორი დავალებიდან ერთ-ერთი და მხოლოდ ის შეასრულეთ!

დავალება N 1

„ვეფხისტყაოსანში“ აღწერილია ავთანდილისა და ასმათის შეხვედრა:

ჩამოვიდა, ცხენი ახსნა, მისგან ხესა გამობმული,
ზედა შეჯდა, გაემართა, ქვაბი დაჰხვდა კარ-განხმული.
მუნით ქალი გამოიჭრა გულ-მდულარე, ცრემლ-დასხმული,
ეგონა, თუ: „დაბრუნდაო პირი ვარდი, ბროლ-ბაკმული“.

ვერ იცნა, – სახე არ ჰგვანდა მისი მის ყმისა სახესა, –
ფიცხლად გაიქცა, მიჰმართა ზახილით კლდესა და ხესა;
ყმა გარდაიჭრა, დააბა, ვითა კაკაბი მახესა;
ხმას სცემდეს კლდენი ქალისა ზახილსა მუნ ერთ-სახესა.

მას ყმასა თავი არ მისცა, ჭვრეტადცა ებილწებოდა,
ვითა კაკაბი არწივსა ქვეშე, მი და მო ძრწებოდა,
ტარიელს ვისმე უზახდა მწედ, თუცა არ ემწებოდა,
ავთანდილ მუხლთა უყრიდა, თითითა ეხვეწებოდა.

ეტყოდა: „სულე! რამც გიყავ? კაცი ვარ, ადამიანი,
უფერო-ქმნილნი მინახვან ვარდნი და ისი იანი,
მისი რა მითხარ, ვინ არის ტან-სარო, პირ-ბაკმიანი?
სხვად არას გიზამ, ნუ გეშის, ნუ ჰყივი აგრე ხმიანი!..

ქალო, არ იცი, სით მოვალ, რა ჭირნი მომითმენიან,
ოდითგან ვეძებ ამბავთა, ესე არვისგან მსმენიან.
შენ მიპოვნისხარ, სიტყვანი ჩემი რაზომცა გწყენიან,
ვერ დაგეხსნები, მიაძბე, ჩემგან ნულარა გრცხვენიან!“

ქალმან უთხრა: „რას შეგესწარ, მე ვინ ვარ და ანუ შენო?
მზე არ მახლავს, შეგეტყვების, თრთვილო, ასრე მით მაწყენო!
გრძელი სიტყვა საწყინოა, ასრე მოკლედ მოგახსენო:
ვერასათვის ვერ გაიმბობ, რაცა გინდა, იგი ქმენო!“

კვლაცა ჰკითხა ზენარობით, მიუყარნა მუხლნი წინა,
მაგრა ვერა ვერ დაჰყარა, მუდარობა მოეწყინა,
პირსა ზედა გაგულისდა, თვალთა სისხლი მოიდინა,
ადგა, თმათა წამოზიდნა, ყელსა დანა დააბრჯინა.

ეგრე უთხრა: „მე ეზომი ჯავრი ვითა შეგარჩინო?
რაგვარა თუ ამატირო, ცრემლი ცუდად დამადინო!
გიჯობს, მითხრა, ამის მეტი მართ აღარა არ გაწყინო,
თვარა ღმერთმან მტერი ჩემი მოკლას, ვითა მოგაკვდინო!“

ქალმან უთხრა: „ეგე ღონე მოიგონე მეტად ავი:
თუ არ მომკლავ, არ მოვკვდები, მრთელი ვარ და მოუკვდავი.
რად რა გითხრა, სადამდისცა ვიყო ჭირთა უნახავი?
კვლა, თუ მომკლა, სასაუბროდ აღარ მედგას ზედა თავი...“

ყმამან თქვა, თუ: „არ ეგების აწ ამისი ასრე თქმევა,
სხვასა რასმე მოგონება სჯობს, საქმისა გამორჩევა“.
გაუშვა და ცალკე დაჯდა, ტირს, დაიწყო ცრემლთა ფრქვევა,
ქალსა უთხრა, გაგარისხე, აწ, არ ვიცი, ვით დავრჩე, ვა!“

ქალი დაუჯდა კუმტ-გვარად, ქუშობს, ჯერთ არ დამტკბარია;
ავთანდილ ქვე ზის ტირილად, აღარას მოუბარია.
ვარდისა ბაღსა მოგუბდა ცრემლისა საგუბარია,
კვლა იქით ქალი ატირდა, მისთვის გულ-ნალმოზარია.

ყმა მტირალი შეებრაღა, ამად ცრემლნი ცხელნი ღვარნა,
მაგრა უჯდა უცხოს უცხო, არ ბაგენი აუბარნა.
ყმამან ცნა, თუ: „გონებანი ჩქარნი ჩემთვის დააწყნარნა“,
ცრემლ-დენილი შეეხვეწა, ადგა, მუხლნი მიუყარნა.

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

წერით დავალებას ახლავს სამი მითითება. ეს მითითებები უნდა შეასრულოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურად არის გაგებული, ნაშრომი ტექსტის პერიფრაზია ან ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებია, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ, ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ ავთანდილის მხატვრული სახის შესახებ მოცემული ტექსტის მიხედვით;
- იმსჯელეთ ასმათის მხატვრული სახის შესახებ მოცემული ტექსტის მიხედვით;
- იმსჯელეთ ავტორის სტილისა და ტექსტის მხატვრულ-გამომსახველობითი თავისებურებების შესახებ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება N2

თამაზ ჭილაძის მოთხრობაში „გასეირნება პონის ეტლით“ აღწერილია ამბავი, თუ როგორ მიატოვებს ფუფუნებაში გაზრდილი მარინე ქმარს, რომელთანაც საერთო ენას ვერ პოულობს და უბრუნდება თავის პირველ სიყვარულს, ღარიბ მხატვარს, ნიკას:

– ნიკა, ნიკა, მე უბედური ვარ...

ნიკა დაბნეული იყო, არ იცოდა, რა ეთქვა... მარინეს დაბრუნებაზე გულის სიღრმეში ყოველთვის ფიქრობდა, ეფერებოდა ამ ფიქრს, ელოლიავებოდა, ანებივრებდა და ზრდიდა, მაგრამ ახლა, როდესაც ატირებულ მარინეს პირისპირ შერჩა, დაიბნა და ვერაფერი თქვა...

– გაიხადე საწვიმარი...

მარინემ თავი მაღლა ასწია და შეაჩერდა:

– ნიკა, თუ შენ... თუ შენ კიდევ გიყვარვარ, ხელს ნუ მკრავ, მე ახლა არსად არა მაქვს წასასვლელი, რაღაცა მემართება, თვითონ არ ვიცი რა...

– მე არც წინათ მიკრავს ხელი...

– ჰო, მართალი ხარ. ნუთუ არაფრის დავიწყება არ შეგიძლია?..

– მე ისე ცოტა რამ მახსოვს, რომ...

– ნიკა, ნიკა, ყველაფერს ნუ მათქმევინებ, ნუ მათქმევინებ... მეგონა, არ შემირთავდი.

– შეიძლება მართალიც იყავი... განა მე მაშინ ცოლის შერთვა შემეძლო. ან განა ახლა ვარ საცოლოდ მოწყობილი. განა დედაშენმა არ თქვა: მაგას შვილს როგორ გავატანო. ალბათ მართალი იყო ქალბატონი ეკა. ყველაფერი ის, რასაც შენ ფიქრობდი, რაზედაც ოცნებობდი, რისთვისაც გამზადებდნენ და გზრდიდნენ, მე ნამდვილად არ შემეძლო მომეცა...

– ნიკა, შენ ხომ გიყვარდი...

ნიკამ შეხედა მარინეს, მას თვალები ცრემლებით გავსებოდა და ტუჩები უთრთოდა... შეეცოდა, თუმცა შეცოდება ყოვლად უადგილო გრძნობა იყო ახლა... მან მარინეს ხმაში, ცრემლებსა და გამოხედვაში რაღაც ახალი დაინახა; ეს მარინეს არ ჰგავდა. ეს არ იყო ძველი სიამაყე, არ იყო გულგრილი, უზრუნველი, არაფრისმთქმელი სიტყვა. მისი ცრემლები ნამდვილად სწვავდნენ და მის სიტყვებს გულიდან ამოყოლილი წუხილი ახლდა თან...

– ნიკა, შენ არ იცი... მეც ვერ მითქვამს, ვერ გამიგებინებია, სიტყვა არ მყოფნის გითხრა ის, რასაც განვიცდი... ზღვაზე ერთხელ ვნახე, გემის ღუზა ვერაფრით ვერ ამოატრიეს. ეტყობა, ფსკერზე რაღაცას წამოედო და მაგრად ჩაიჭედა შიგ. გემი ცახცახებდა და ვერსად კი ვერ მიდიოდა. აი ის ღუზა, ფსკერზე რაღაცას წამოედებული ღუზა, მთელ ჩემს ცხოვრებას ერთ ადგილას ჰყინავდა და ნაბიჯსაც ვერ ვდგამდი ისე, რომ მისი უხეში მოქაჩვა არ მეგრძნო. დღეს ღუზაზე მობმული ჯაჭვი უეცრად გაწყდა და ახლა ასე უაზროდ მოვეხეტე აქ... არ ვიცი, სწორია თუ არა ჩემი საქციელი, მე ახლა არაფერი არ ვიცი...

ნიკა მივიდა, მხარზე ხელი მოჰხვია: – დამშვიდდი, დამშვიდდი მარინე...

და ნიკა უეცრად მიხვდა: მას უნდა გადაეწყვიტა, მიეღო თუ არა მარინე. რადგან მარინეს მიღება მისგან განსაკუთრებულ ძალას მოითხოვდა, უნდა გაეგო – ჰქონდა თუ არა თვითონ ის უნარი, რომელიც ასე აფრასავით აწყვეტილ, მშფოთვარე სულს დაამშვიდებდა და კალაპოტში ჩააყენებდა.

„გაქვს თუ არა უფლება მოატყუო ადამიანი, რომელიც შენგან შველას მოითხოვს? ამდენი ფიქრი, ამდენი განსჯა და აწონ-დაწონა! საიდან მოდის, საიდან გაჩნდა? ნუთუ ეს იმის ბრალია, რომ მარინე აღარ მიყვარს?.. ფიქრი, ამდენი ფიქრი...“

ნიკამ შეხედა მარინეს... და უცებ ყველაფერი ერთმანეთში აირია... ნიკამ მარინე ხელში აიტაცა... ატარა ხელში აყვანილი, ატარა დიდხანს, აღარაფერი ახსოვდა, ვერაფერს ხედავდა. გრძნობდა მხოლოდ მარინეს ტანს, მის სუნთქვას, სურნელს.

– მარინე... ყოველთვის მიყვარდი... მარინე... მარინე...

მარინე იწვა, წამწამებზე ცრემლი უბრწყინავდა და თვალდახუჭული იღიმებოდა.

მეორე დილით მარინემ ადრე გაიღვიძა. ლოგინზე წამოჯდა, ხელები მუხლებზე შემოიხვია და იკითხა:

– ქარია?

ნიკამ არ უპასუხა. თვალდახუჭული იწვა და ქარს უსმენდა. „ქარი ღრუბლებს გადარეკს...“

– მოდი, ნიკა, დღეს ბაღში წავიდეთ...

ეზოს ჭიშკართან ქალბატონი ეკა იდგა, სახეგაქვავებული, მედიდური და რისხვადქცეული.

– ამასაც მოვესწარი, – უთხრა მარინეს. – ასე გადაგვიხადე სამაგიერო, ხომ...

– დედა, სირცხვილია...

– ერთი ამას დამიხედეთ, სირცხვილზე რომ ლაპარაკობს!... წამოდი ახლავე შინ...

მარინემ არ უპასუხა და ოთახში შეირბინა. ქალბატონი ეკა კართან გაჩერდა:

– ყველაფერზე ხელი აიღე, ქმარი მიატოვე და ამ... – მერე ნიკას მიუბრუნდა: – უთხარით, რომ წამომყვეს... მარინე გათხოვილია, მას ქმარი ჰყავს... იცოდეთ, რომ კანონი არსებობს...

– მართალია, მარინე გათხოვილი იყო... მე ვიცი, რომ ადამიანს შეუძლია თვითონ აირჩიოს, რაც უნდა!..

– მე არავისთვის არაფერი მითხოვია, ახლა თქვენ გთხოვთ, გთხოვთ უმორჩილესად, შემძლია დაგიჩოქოთ კიდევ... გამოუშვით მარინე ჩემთან, იფიქროს, იფიქროს და მერე გადაწყვიტოს, გთხოვთ...

ნიკამ მარინეს შეხედა.

– მე წავალ ნიკა...

ნიკამ არაფერი უთხრა. ოთახიდან გამოვიდა და აივნის მოაჯირზე ჩამოჯდა. ცოტა ხნის მერე ქალბატონი ეკაც გამოვიდა...

მარინეს ჩემოდანი უკვე ჩაელაგებინა, სკამის კიდეზე ჩამომჯდარიყო, თითქოს ეშინოდა, კარგად რომ დავჯდე, ალბათ დავრჩებიო.

ნიკამ უცებ იგრძნო, რომ ყველაფერი გათავდა.

„შემძლია თუ არა ვუთხრა – დარჩიო...“

– მივდივარ, – თქვა მარინემ, – შენ დამირეკე, უსათუოდ დამირეკე და ყველაფერს გეტყვი...

ნიკამ არაფერი უპასუხა, ფანჯარასთან მივიდა და ხეებს შეხედა.

„იწვიმებს, უსათუოდ იწვიმებს...“

მერე გაბრაზდა, რა დროს წვიმააო, მაგრამ ეს აზრი აეკვიატა, არ მოშორდა, თითქოს სხვა ყველაფერი გაქრა და დაავიწყდა.

„იწვიმებს, უსათუოდ იწვიმებს...“

– ნიკა, დამირეკავ?

„დარჩი, მარინე, დარჩი...“

– ჰო, ხვალვე დაგირეკავ...

„დარჩი!..“

– ნახვამდის, ნიკა... დედა ქუჩაში მიცდის.

ნიკამ ჩემოდანი აიღო:

– ჭიშკრამდე მიგაცილებ...

„იწვიმებს, უსათუოდ იწვიმებს...“

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

წერით დავალებას ახლავს სამი მითითება. ეს მითითებები უნდა შეასრულოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურად არის გაგებული, ნაშრომი ტექსტის პერიფრაზია ან ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებია, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ, ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ ნიკას მხატვრული სახის შესახებ;
- იმსჯელეთ მარინეს მხატვრული სახის შესახებ;
- იმსჯელეთ ავტორის სტილისა და ტექსტის მხატვრულ-გამომსახველობითი თავისებურებების შესახებ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!